

1 תָּנּוּ רַבִּינָן, קָדִין שֶׁל פֶּשֶׁתָן נִחְלָקוּ בּו חֲכָמִים הָאֵם הוּא חַיִּיב בְּצִיצִית.
 2 בֵּית שְׁמַאי הוֹמְרִין, לִפֵּי שְׁחוּטֵי הַתְּכַלֵּת שֶׁל צִיצִית הֵם חוֹטֵי צִמֵר
 3 וְאִסוּר לְהַטִּילֵם בְּסִדִּין פֶּשֶׁתָן מִשּׁוֹם אִסוּר כְּלָאִים [שֶׁעֲטָנוּ]. וְבֵית
 4 הַלֵּל מְחַיְבִין אֶת הַסִּדִּין בְּצִיצִית, כִּי לִדְעָתָם לֹא נִאֻמַּר אִסוּר כְּלָאִים
 5 בְּמִצְוֹת צִיצִית, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כ"ב י"א) 'לֹא תִלְבַּשׁ שֶׁעֲטָנוּ צִמֵר וּפְשָׁתִים
 6 יִקְרוּ, וְנִסְמָךְ לוֹ הַפְּסוּק (שם כ"ב י"ב) 'וְגִדְלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אֲרֻבַּי בְּנִפּוֹת
 7 בְּסוּתָרְךָ, וְנִסְמָכֵיכֶם הַכְּתוּבִים יֵשׁ לְלַמּוֹד, שֶׁבְּמִצְוֹת צִיצִית לֹא אִסְרָה
 8 הַתּוֹרָה אִסוּר כְּלָאִים, שֶׁמִּצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל צִיצִית דּוּחָה לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁל
 9 כְּלָאִים. וְבֵית שְׁמַאי הוֹלְקִים עַל דְּרִשָּׁה זוֹ. וְהַלְבָּה בְּדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל.
 10 אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי צְדוּק, וְהֵלֵךְ כָּל הַמַּטִּיל תְּכַלֵּת בְּסִדְנֵי
 11 בִירוּשָׁלַיִם אֵינּוּ אֵלָּא מִן הַמַּתְמִיחִין – שֶׁהֲרֹאִים אוֹתוֹ תַמְהִים
 12 וְאוֹמְרִים 'כְּלָאִים הוּא לְבוּשׁ'. הָרִי שְׁאִין הִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל וְשֹׁלָא
 13 כְּתָנָא קָמָא הַפּוֹסֵק הִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל.

14 אָמַר רַבִּי, הָרִי בְּכָל מְקוֹם הִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל וְאֵם בֶּן לְמָה בְּאִמְתָּ
 15 אֶסְרִיָּהּ בִירוּשָׁלַיִם וְהֵלֵךְ לְבֵית הַלֵּל אִין אִסוּר בְּדַבַּר. הַשֵּׁיב רַבִּי, אָף
 16 עַל פִּי שֶׁהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל, גּוֹרֵ בִירוּשָׁלַיִם שֶׁלֹּא לְהַטִּיל צִיצִית בְּסִדִּין,
 17 וְטַעַם הַגְּיּוּרָה, לִפֵּי שְׁאִין אֲנִשֵׁי הָעוֹלָם בְּקִיָּאִין בְּדִין זֶה שְׁאִין אִסוּר
 18 כְּלָאִים בְּצִיצִית, וְהֵם סוֹבְרִים שֶׁדִּין הַצִּיצִית כְּדִין שָׂאֵר בְּגִדִים, וְאֵם
 19 יִרְאוּ שֶׁמִּטְוִילִים צִיצִית שֶׁל צִמֵר בְּסִדִּין פֶּשֶׁתָן, יִבּוֹאוּ לְהַתִּיר אִסוּר
 20 כְּלָאִים בְּכָל הַבְּגָדִים. עַד כָּאֵן דְּבָרֵי הַבְּרִייתָא, וְלֵהֲלֵן דְּנָה הַגְּמָרָא
 21 בְּבִרְייתָא זוֹ.

22 אָמַר לִיָּה רַבָּא פֶּר רַב הֵנָּא לְרַבָּא, מְדוּעַ חֲשַׁשׁוּ חֲכָמִים לְאוֹתָם
 23 שְׁאִינֵם בְּקִיָּאִים בְּהִיתֵר כְּלָאִים בְּצִיצִית, וְהָרִי אֲפֻשֵׁר לְלַמַּד אֶת הָעַם
 24 שֶׁלֹּא אִסְרָה תּוֹרָה כְּלָאִים בְּצִיצִית עַל יַדֵּי דְלְרַמּוֹ בִּי עֲשֶׂרָה –
 25 שֶׁעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים יְהוּדִיעִים כְּהַגּוֹנִים יִרְאִי שְׁמִים יִטִּילוּ צִיצִית שֶׁל צִמֵר
 26 בְּבַגְד פֶּשֶׁתָן, וְנִפְקֵי לְשׁוּקָא – וְיִצְאוּ עִם אוֹתוֹ בְּגַד אֵל הַשּׁוּק, וְעַל יַדֵּי
 27 כֵּן מְפָרְסְמָא לְמִילְתָּא – יִתְפָּרְסֵם הַדְּבַר שְׁאִין אִסוּר כְּלָאִים בְּצִיצִית.
 28 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: כִּיּוֹן שְׁאִין אֲנָשִׁים בְּקִיָּאִים שֶׁהַתּוֹרָה הַתִּירָה אִסוּר
 29 כְּלָאִים בְּצִיצִית, כָּל שֶׁבֶן דְּמַתְמָהוּ עֵינָן – וְדָאִי שִׁיתְמַהוּ מֵאֵד עַל
 30 אוֹתָם אֲנָשִׁים יִרְאִי שְׁמִים הַלּוֹבְשִׁים צִיצִית כְּלָאִים. אָךְ לֹא יִלְמְדוּ מִכֶּךָ
 31 שֶׁהַתִּירָה תּוֹרָה כְּלָאִים בְּצִיצִית.

32 מוֹסִיפָה הַגְּמָרָא לְהַקְשׁוֹת: וְלִדְרָשָׁא בְּפִירְקָא – יִדְרֹשׁוּ הַחֲכָמִים
 33 בְּדִרְשׁוּתֵיהֶם הַקְּבוּעוֹת וְיִלְמְדוּ אֶת הָעַם שֶׁהַתּוֹרָה הַתִּירָה אִסוּר
 34 כְּלָאִים בְּצִיצִית.

35 וְלִכֵּן חוֹזֵר בַּהּ הַגְּמָרָא, שְׁאִין טַעַם הָאִסוּר מְפָנֵי אוֹתָם שְׁאִינֵם
 36 יוֹדְעִים שֶׁהַתּוֹרָה הַתִּירָה אִסוּר כְּלָאִים בְּצִיצִית, אֲלָא לְפִיכָךְ אִסְרוּ
 37 בִירוּשָׁלַיִם לְהַטִּיל תְּכַלֵּת בְּסִדִּין גְּיּוּרָה מְשׁוּם שְׁמָא בְּמִקּוֹם חוֹטֵי
 38 תְּכַלֵּת יִטִּיל חוֹטֵי צִמֵר הַצְּבוּעִים בְּצַבַּע 'קָלָא אֵילָן' הַדּוּמָה
 39 לְתַכְלָתָהּ, וְכִיּוֹן שֶׁבְּחוֹטִים אֵלּוּ לֹא מִתְקַיְּמַת מִצְוֹת תְּכַלֵּת, נִמְצָא זֶה

40 עוֹבֵר עַל אִסוּר כְּלָאִים, שֶׁהָרִי אִין כָּאֵן מִצְוָה שֶׁתְּדַחַח אֶת הָאִסוּר.
 41 שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: מַה בְּכָךְ אֵם יִטִּיל חוֹטִים הַצְּבוּעִים בְּקָלָא אֵילָן, וְלֹא
 42 יֵהָא אֵלָּא לָכֵן – הֵן אֲמַנְם שֶׁלֹּא מִתְקַיְּמַת בְּחוֹטִים אֵלּוּ מִצְוֹת תְּכַלֵּת
 43 אָךְ מִתְקַיְּמַת בְּהֵם מִצְוֹת חוֹטֵי לָבָן [שֶׁכָּל הַצְּבוּעִים כְּשֵׁרִים לְחוֹטֵי לָבָן],
 44 וְכִיּוֹן שֶׁכָּךְ, תְּבַא מִצְוֹת חוֹטֵי לָבָן שֶׁל צִיצִית וְתִדְחַח אִסוּר כְּלָאִים.

45 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: בִּיּוֹן דְּאֲפֻשֵׁר לְהַטִּיל בְּסִדִּין חוֹטֵי לָבָן בְּמִין – בְּמִין
 46 הַבְּגַד. כְּלוֹמַר חוֹטֵי לָבָן שֶׁל פֶּשֶׁתָן בְּסִדִּין הַפֶּשֶׁתָן, אֵם מִטִּיל חוֹטֵי צִמֵר
 47 לֹא – אִין הַמִּצְוָה דּוּחָה לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁל כְּלָאִים. שְׁאִין הַמִּצְוָה דּוּחָה
 48 אֶת הָאִסוּר אֲלָא אֵם כֵּן אִי אֲפֻשֵׁר לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה בְּלֹא לְעוֹבֵר עַל
 49 הָאִסוּר, אֲבָל אֵם אֲפֻשֵׁר לְקַיֵּם הַמִּצְוָה בְּלֹא לְעוֹבֵר עַל הָאִסוּר, אִין
 50 הַמִּצְוָה דּוּחָה אֶת הָאִסוּר. בְּדִרְיֵשׁ לְקִישׁ – וְכִלְל זֶה לְלַמְדֵנוּ מְדַבְּרֵי
 51 רִישׁ לְקִישׁ דְּאָמַר רִישׁ לְקִישׁ, כָּל מְקוֹם שְׁאִתָּה מוֹצֵא עֲשֵׂה וְלֹא
 52 תַעֲשֶׂה, אֵם אִתָּה יְכוֹל לְקַיֵּם אֶת שְׁנֵיהֶם – לְקַיֵּם אֶת הַעֲשֵׂה בְּלֹא
 53 לְעוֹבֵר עַל הַלֵּא תַעֲשֶׂה, מוֹטְבֵי, וְאֵם לֹא – אֵם אִין אֲפֻשֵׁר לְקַיֵּם
 54 אֶת הַעֲשֵׂה בְּלֹא לְעוֹבֵר עַל הַלֵּא תַעֲשֶׂה, אוֹי יְבוֹא עֲשֵׂה וְיִדְחַח אֶת
 55 לֵא תַעֲשֶׂה. – הָרִי שְׁאִין עֲשֵׂה דּוּחָה לֹא תַעֲשֶׂה אֲלָא אֵם כֵּן אִי אֲפֻשֵׁר
 56 לְקַיֵּם גַּם אֶת הַעֲשֵׂה וְגַם אֶת הַלֵּא תַעֲשֶׂה, אָךְ אֵם אֲפֻשֵׁר לְקַיֵּם
 57 שְׁנֵיהֶם, כְּגוֹן לְהַטִּיל חוֹטֵי לָבָן שֶׁל פֶּשֶׁתָן בְּבַגְד פֶּשֶׁתָן וְלֹא לְהַטִּיל חוֹטֵי
 58 צִמֵר, אִין הַעֲשֵׂה דּוּחָה אֶת הַלֵּא תַעֲשֶׂה.

59 שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: וְכִי מְפָנֵי חֲשַׁשׁ זֶה שְׁמָא הַחוֹטִים צְבוּעִים בְּקָלָא אֵילָן?
 60 פְּטוּרֵי חֲכָמִים אֶת הַסִּדִּין מִצִּיצִית, וְלִיבְדָקָה – מְדוּעַ לֹא יִתְקַנוּ חֲכָמִים
 61 שֶׁלֹּא יִקְנֵה אָדָם חוֹטֵי תְּכַלֵּת אֲלָא אֵם כֵּן יִבְדּוּק שֶׁהֵם צְבוּעִים בְּתַכְלָת
 62 וְלֹא בְּקָלָא אֵילָן.

63 הַגְּמָרָא חוֹזֵר בַּהּ: וְלִפִּיכָךְ חוֹזֵר בַּהּ הַגְּמָרָא וּמְפָרְשָׁה, שְׁאִין טַעַם
 64 הָאִסוּר מִשּׁוֹם הַחֲשַׁשׁ שִׁיטִּיל חוֹטֵי 'קָלָא אֵילָן' אֵלָּא גְיּוּרָה מְשׁוּם
 65 'מַעֲיָמָה' – נִסְיוֹן. שְׁמָא יִקְנֵה חוֹטֵי תְּכַלֵּת שֶׁנִּצְבְּעוּ לְנִסְיוֹן לְבַחוֹן אֶת
 66 טִיב הַצְּבַע, וְחוֹטִים אֵלּוּ פְּסוּלִים לְצִיצִית מְפָנֵי שֶׁלֹּא נִצְבְּעוּ לְשֵׁם
 67 מִצְוָה. וְאֵם יִטִּיל חוֹטִים אֵלּוּ יַעֲבֹר עַל אִסוּר כְּלָאִים שְׁאִין כָּאֵן מִצְוָה
 68 הַדּוּחָה אֶת הָאִסוּר, וּמַחֲמַת חֲשַׁשׁ זֶה תִּקְנוּ חֲכָמִים שֶׁלֹּא לְהַטִּיל כָּל
 69 תְּכַלֵּת בְּסִדִּין שֶׁל פֶּשֶׁתָן.

70 שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: וְלִיבְתַבְּנָה אֲדִיִּסְקֵי – מְדוּעַ לֹא יִכְתְּבוּ אֲגָרוֹת וְיִשְׁלַחוּ
 71 אֵל מוֹכְרֵי הַתְּכַלֵּת, וְבֵהֵם יִכְתְּבוּ שֶׁצִּמֵר שֶׁנִּצְבְּעוּ לְנִסְיוֹן פְּסוּל לְצִיצִית
 72 וְאִין לְמַכְרוּ לְצוֹרֵךְ מִצְוָה, וּמֵאֲחֵר שֶׁהַצְּבוּעִים יִדְעוּ הִלְכָה זוֹ, יֵשׁ
 73 לְסַמּוֹךְ עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יִמְכְּרוּ חוֹטִים אֵלּוּ לְמִצְוֹת צִיצִית.

74 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: וְכִי אֲדִיִּסְקֵי לִיקוּם וְלִיסְמוּךְ – הָאֵם אֲנִי יְכוֹלִים
 75 לְסַמּוֹךְ עַל אֲגָרוֹת פְּסָקֵי הִלְכָה הַנְּשַׁלְּחִים אֵל צוּבְעֵי הַתְּכַלֵּת. הָרִי אִין
 76 אוֹתָם אֲגָרוֹת חֲשׁוּבִים בְּעֵינֵי הַמְּקַבְּלִים אוֹתָם וְאִינֵם מְקַיְּמִים אֶת
 77 הַכְּתוּב בְּהֵם.

78 הַגְּמָרָא דּוּחָה אֶת הַתִּירוּץ: אָמַר רַבָּא הִשְׁתָּא

המשך ביאור למס' מנחות ליום רביעי עמ' א

13 סוּכָה, וְכִלְל זֶה בְּיִשְׂרָאֵל הַעוֹשֶׂה סוּכָה אִין צְרִיף לְכַרְף עַל
 14 עֲשִׂיתָהּ, דְּתַנְיָא, הַעוֹשֶׂה סוּכָה לְעִצְמוֹ אוֹמַר בְּשַׁעַת עֲשִׂיתָהּ בְּרוּךְ
 15 אֲתָהּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחַיִּינוּ וְקִבְּלָנוּ וְהִגִּיעְנוּ לְזִמְנָה הַזֶּה,
 16 כָּא לֵישֵׁב בָּהּ בְּחַג הַסּוּכוֹת אוֹמַר, בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מִלְּךְ
 17 הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנָנוּ לֵישֵׁב בְּסוּכָתָהּ, וְאֵילּוּ בְּרַכַּת
 18 לְעִשׂוֹת סוּכָה לֹא מְכַרְךָ, נִמְצָא מְבֹאֵר מְבִרְיִיתוֹת אֵלּוּ, שֶׁמִּצְוָה
 19 שֶׁהָגִי כֶּשֶׁר בְּעֲשִׂיתָהּ כִּמוֹ סוּכָה, הַיִּשְׂרָאֵל אִינוּ מְבַרְךְ עֲלֵיהּ וְכִמוֹ
 20 הַכִּלְל שְׁאִמְרַר בִּי יוֹסֵף, וּמוֹבִיאוּ קוֹשִׁייתָ רַב חֲסָדָא.

21 תְּפִילִין תְּיֻבְתֵּיהּ – דִּין עֲשִׂיתָהּ תְּפִילִין הוּא פִּירְכָא לְדַבְּרֵי רַב חֲסָדָא,
 22 וְהָרִי תְּפִילִין דְּפְסוּלוֹת עוֹבְדֵי בּוֹכְבִים – אֵם עֲשָׂאן עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 23 פְּסוּלוֹת, דְּתַנְיָ רַב חִינְנָא בְּרִיהּ דְּרַבָּא

1 רַב חֲסָדָא, מְדוּעַ אִין צְרִיךְ בְּרַכָּה עַל עֲשִׂיתָהּ הַצִּיצִית, וְהָרִי רַב אוֹמַר
 2 שֶׁעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים פְּסוּל לְעֲשִׂיתָהּ צִיצִית, וְהַכִּלְל הוּא שִׁישׁ בְּרַכָּה בְּמִצְוָה
 3 שֶׁעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים פְּסוּל בַּהּ.

4 אוֹמַרֵת הַגְּמָרָא: דִּין עֲשִׂיתָהּ סוּכָה מְפָנֵי לִיָּה לְכִלְל שְׁאִמְרַר רַב יוֹסֵף,
 5 אֲבָל דִּין עֲשִׂיתָהּ תְּפִילִין הוּא תְּיֻבְתֵּיהּ – הוּא פִּירְכָא לְכִלְל זֶה. שְׁהָרִי
 6 סוּכָה, דְּבְשִׁירָה עֲשִׂיתָהּ עוֹבְדֵי בּוֹכְבִים, דְּתַנְיָא, סוּכַת עוֹבְדֵי
 7 בּוֹכְבִים, וְכֵן סוּכַת נְשִׁים – שֶׁעֲשׂוּ גוֹיִים אוֹ נְשִׁים כְּדִי לְדוֹר בַּהּ בִּימּוֹת
 8 הַחֲמָה, וְכֵן סוּכַת בְּהֵמָה – שֶׁעֲשָׂאוּהָ לְצוֹרֵךְ בְּהֵמָה, וְכֵן סוּכַת
 9 בּוֹתִיִּים – שֶׁעֲשָׂאוּהָ כּוֹתִים, כְּדִי לְדוֹר בַּהּ בִּימּוֹת הַחֲמָה, וְכֵן סוּכַת
 10 מְכַל מְקוֹם – אֲפִילוּ סוּכָה הַפְּחוּתָה מֵאֵלּוּ שְׁאִינֵהּ קְבוּעָה אֲלָא בְּעֲלִיהּ
 11 נְדִים וְהוֹלְכִים, בְּשִׁירָה, וְכִלְכַד שְׁתָּהָא מְסוּכְבַת בְּהוֹלְכָתָהּ –
 12 שֶׁעֲשָׂאוּהָ לְצַל סוּכָה. נִמְצָא מְבֹאֵר בְּבִרְיִיתָא שְׁגוּי כֶּשֶׁר לְעֲשׂוֹת

מזדרים ומטילין ליה תבילת [אך קודם שארגו שלש אצבעות לא היו
 מטילים ציצית, מפני שפחות משיעור זה אינו נחשב כלל 'בגד'. ואף
 על פי שבשעת הטלת הציצית היה הבגד פטור מציצית, שאין בגד
 חייב בציצית אלא אם יש בו שיעור לכסות ראשו ורובו של קטן, אף
 על פי כן לאור שהשלימו אריגת הבגד אין פוסלים את הציצית
 משום 'תעשה ולא מן העשוי'. כך גם יש לנו לומר ב'הטיל לבעלת
 שלש' שאף על פי שבשעת ההטלה לא היה הבגד חייב בציצית,
 כששב הבגד ומתחייב בציצית יש להכשירו בציציות הראשונות
 שהוטלו בו, ושלא כדברי רב הונא.
 מתרצת הגמרא: **אימא** – יש לך לומר שהגירסא הנכונה בברייתא
 היא **בין שפצעו בה** – לקראת סיום האריגה כשלא היה בכונתם
 להוסיף לבגד אלא רק עוד שלש אצבעות היו מזדרים ומטילין ליה
 תבילת, ובשעה זו כבר היה הבגד חייב בציצית ואין בזה משום
 תעשה ולא מן העשוי.
 קושיא נוספת על דברי רב הונא: ומי אמרינן – האם אנו אומרים
 באופן זה, שבשעת הטלת הציצית היה הבגד פטור מציצית שהציצית
 פסולה משום 'תעשה ולא מן העשוי' וכדברי רב הונא שפסל ב'הטיל
 לבעלת שלש', (איני) והאמר – והרי אמר רבי זירא הטייל ציציות
 למטילת – לטלית שכבר יש בה ציציות אחרות ואחר כך חתך את
 הציציות הראשונות, הרי זו כשירה בציציות האחרונות, ואין אומרים
 שכיון שבשעת הטלת הציציות האחרונות לא היה צורך בהטלתן
 [שהרי כבר היו בו ציציות אחרות] הרי הן פסולות משום תעשה ולא
 מן העשוי, הרי שציצית שהוטלה שלא לצורך אינה פסולה משום
 תעשה ולא מן העשוי, וקשה על רב הונא שפסל ב'הטיל לבעת
 שלש', משום תעשה ולא מן העשוי.
 מתרצת הגמרא: **אמר רבא, השתא** – כשהוא מטיל הציציות
 האחרונות ככל תוספת קאי – הוא עובר על איסור בל תוסיף שהרי
 יש בה כבר ציציות אחרות, וכיון שהוא עובר על דברי תורה מעשה
 לא הוי – אין מעשה הטלת הציציות האחרונות נחשב מעשה, שכל
 מעשה שהוא עובר בו על דברי תורה אינו מעשה, נמנע שמעולם
 לא 'נעשו' הציציות האחרונות באופן פסול ואין כאן פסול של 'מן
 העשוי' בפסול. ובשעה שחותך הציציות הראשונות [ובכך מכשיר
 את האחרונות] רק אז הוא מעשה הטלת הציציות האחרונות, ובאותה
 שעה היה הבגד חייב בציצית שהרי לא היו בו ציציות אחרות.
 מתקנה ליה רב פפא – קושיא על דברי רבא. **ממאי** – מנין לנו
 דנברא לאוסופי קא מיפנין – שאותו אדם התכוין להוסיף על
 ארבעת הציציות הראשונות, דלמא – שמא יש לך לומר דלכפול
 קא מיפנין שהוא מתכוין לבטל את הציציות הראשונות ולחתכן,
 ובל תוסיף ליה – אין איסור 'בל תוסיף', וכיון שאינו עובר על דברי
 תורה מעשה איבא – יש כאן 'מעשה', אולם מעשה זה פסול מאחר
 שבאותה שעה לא היה צורך בציציות אלו, ויש לך לפסול משום
 'תעשה ולא מן העשוי'. ומדברי רבי זירא שהכשיר, מוכח שגם
 המטיל ציצית שלא לצורך, אין הציצית פסולה משום 'תעשה ולא מן
 העשוי', כך יש לך לומר ב'הטיל לבעלת שלש' שאף על פי שבשעת
 ההטלה לא היה צורך בהטלת הציציות אין לפסול אחר כך הציציות
 משום תעשה ולא מן העשוי, ושלא כדברי רב הונא.
 הגמרא ממשיכה לעסוק בדין 'הטיל למוטלת'. **אמר רבי זירא אמר**
רב מתנא אמר שמואל, 'המטיל תבילת בטלית פשתן אין בה משום
 איסור בלאים' – שלא אסרה תורה כלאים בציצית, ואפילו בטלית
 פטורה – ולהלן תבאר הגמרא מזה 'טלית פטורה'.
 מבררת הגמרא: **מאי 'מלית פטורה', אילימא** – שכוונת הברייתא
 לטלית דלית בה שיעורא – שאין בה שיעור חייב ציצית, אי אפשר
 לפרש כן, והתנא – והרי שינוי בברייתא פלית – שיש בה שיעור
 גודל שהקטן מתכסה – יכול לכסות בו את ראשו ורובו גופו,

אם לגבי המין בפסח ויום הכפורים דהם איסורי קרת, סמכינן
 אדריסקי – אנו סומכים על אגרות. שביט דין היו שולחים אגרות לחוץ
 לארץ להודיע להם על עיבור השנה, ועל סמך האגרות קבעו בני חוץ
 לארץ את זמן הפסח ויום הכיפורים, **הכא** – לגבי מצות ציצית תעשה
 בעלמא שאינה אלא מצות עשה, לא כל שפן שיש לנו לסמוך על
 אגרות.
אלא אמר רבא הא מילתא אמרי – דבר זה [המובא בסמוך] אמרתי
 אני ואיתמר במערכא – וכך אמרו בארץ ישראל משום דרבי זירא
 בנותי – כדברי, שלפיכך אסרו להטיל ציצית בסדין, גזירה שפמא עוד
 קודם שטייל ציצית בסדין וקרע קדינו בתוך שלש אצבעות סמוך
 לשפת הבגד [שהוא מקום הראוי להטיל בו ציצית] ויתפגרו לקרע
 בחוטי פשתן, ולאחר מכן ייחד את שארית חוטי התפירה למצות
 ציצית [שהרי כאמור הם במקום הראוי להטיל בו ציצית] ויוסיף
 עליהם חוטי תכלת של צמר [אותם חוטי תפירה פסולים לציצית כי
 התורה אמרה 'תעשה ולא מן העשוי' כבר בפסול] – כל מקום
 שהצריכה תורה עשייה, אם עשה את המעשה באופן פסול אף
 שאחר כך עשה פעולה אחרת המכשרת את המצוה הרי זה פסול,
 שמעשה המצוה כבר 'עשוי' באופן פסול. ולכן, חוטים שלא הוטלו
 מתחילה לשם מצוה, אף שאחר כך ייחד אותם לשם מצוה הרי זו
 ציצית פסולה, וכיון שאם יעשה כן תהיה ציציתו פסולה, ויעבור על
 איסור כלאים, לכן אסרו להטיל ציצית בסדין.
 מספרת הגמרא: **שירא רבי זירא לסידיה** – רבי זירא התיר את
 הציצית מסדינו שהיה של פשתן. לפי שאסרו חכמים להטיל ציצית
 בסדין פשתן גזירה שמא יקרע סדינו, כפי שביארה הגמרא בסמוך.
 טעם נוסף לאיסור הטלת ציצית בסדין: דעת רבי שמעון [לקמן מג]
 ש'כסות לילה' פטורה מהציצית, שנאמר [במדבר טו לט] 'וראיאתם אתו',
 ודרשו חז"ל, למעט 'כסות לילה'. רב זירא אמר לפיכך אסרו חכמים
 להטיל ציצית בסדין, גזירה נמי משום כסות לילה – שמא יתכסה
 בסדין בלילה שאינו זמן ציצית, ובאותה שעה שאינו מקיים המצוה
 עובר על איסור כלאים.
 הלכה נוספת בהלכות ציצית: בגד העשוי מעור, פטור מציצית.
 שנאמר [במדבר טו לח] 'על כנפי בגדיהם' ובגד של עור אינו נחשב 'בגד'.
ואמר רבא הא מילתא אמרי – דבר זה [המובא בסמוך] אמרתי אני
ואיתמר במערכא – וכך אמרו בארץ ישראל משום דרבי זירא
 בנותי – כדברי. היא – טלית של פגד – שעשויה מצמר או פשתים,
 אבל ונפיה – כנפות הטלית הם של עור – שחתך את כנפות הטלית
 ותפר במקומם כנפות של עור, חייבת – בציצית. אולם אם היא –
 הטלית של עור ונפיה של פגד – ורק כנפות הטלית עשויים מצמר
 או פשתים פטורה מציצית. ומבאר רבא, **מאי מעמא, עיקר בגד**
בעינין – חייב ציצית נקבע לפי 'עיקר הבגד' ולא לפי סוג הכנף. אבל
רב אחאי חולק ואיל פתר בגד – הלך אחר הכנף. שאם הכנף של
 צמר או פשתים חייב בציצית ואילו אם הכנף של עור, פטור.
 הלכה נוספת בהלכות ציצית: **אמר רבא אמר רב סהורה אמר רב**
הונא, הטייל לבעלת שלש – טלית שיש בה שלש כנפות והטיל שלש
 ציציות בשלשת כנפותיה [אחר כך השלימה לארבע – הוסיף לטלית
 כנף רביעי והטיל בו ציצית, הציצית פסולה כיון שבשעת הטלת
 שלשת הציציות הראשונות היה הבגד פטור מציצית ואין מעשה
 ההטלה נחשב למעשה מצוה. ואף שאחר כך הוסיף כנף רביעי אין
 בכך להכשיר למפרע את הציציות הראשונות שנעשו בפסול,
 [משום] ש'תעשה' אמרה תורה במעשה כשר, ולא מן העשוי כבר
 באופן פסול.
מיתובי קושיא על דברי רב הונא: שינוי בברייתא, חסידים
הראשונים – שהיו רזיים במצוות, בשעה שהיו אורגים טלית, מיד
 בתחילת האריגה בין שארגו בה שיעור של שלש אצבעות, היו